

**הצעת פתרון בחינת הבגרות
בהבנה, הבעה ולשון ב', מועד קיץ, תשע"ד
סמל שאלון 011108- מותאם
הפתרון נכתב על ידי מאיה צאלח-גפני
ממחברות נוסחת ההצלחה בלשון בהוצאת רשת "אנקורי"**

פתרון המבחן המותאם

חלק I - פרק א - הבנה והבעה

1. א. הנושא בו עוסקים שלושת המאמרים הוא שינוי במגמות של בחירת תחומי הלימוד באוניברסיטאות ובמכללות ומשמעותו הכלכלית והחברתית.
- ב. המשפט שהדוגמאות באות לבסס: "יש קשר ברור בין הנורמות והערכים של החברה ובין כיווני החיים שבחרים צעיריה." (פסקה א)
2. א. (1) למדעי הרוח יש תפקיד חשוב בפיתוח חשיבה השומרת על חיוניות הידע ועל יזמות, ולכן יש לשלב בוגרי מדעי הרוח בניהול חברות עסקיות.
- (2) בבחירת תחום לימוד יש להביא בחשבון את הביקוש של אותו תחום בשוק העבודה.
- (3) - הפיחות במעמד של מדעי הרוח מחליש את המנגנונים המבטיחים רווחה לציבור.
- עלול להיווצר פער תרבותי גדול בין אנשי עסקים וממשל בישראל לבין אנשי עסקים וממשל באירופה.
- (יש לציין נימוק אחד בלבד.)**
- (4) - לימודי הרוח מקנים ללומד יכולת לפרש את המציאות ולחשוב בצורה יצירתית.
- מדעי הרוח מקנים יכולת להפוך מידע לידע.
- לימודי הרוח מפתחים את הספקנות ואת הדמיון שהם כלים חשובים בעידן שיש בו נגישות עצומה למידע.
- (יש לציין נימוק אחד בלבד.)**

- (5) - לשקול מחדש את שיטת הלימוד האקדמית הנהוגה כיום בישראל, לפיה הסטודנט בוחר בשנה הראשונה את תחום התמחותו.
- לחייב את הסטודנטים בישראל ללמוד מקצועות עיוניים שונים שאינם קשורים לתחום ההתמחות שלהם על מנת לרכוש תשתית של השכלה הומניסטית רחבה.

(יש לציין המלצה אחת בלבד.)

- (6) כדאי ללמוד את כל מה שקשור להיי-טק, להנדסה, למחשוב ולמדע כדי להגיע להכנסה גבוהה.

ב. ממאמר מספר (1) וממאמר מספר (2) עולה כי ללימודי הרוח חשיבות רבה לפרט ולחברה, ולכן יש לפעול לשימורם ולהעלאת ערכם, ואילו ממאמר מספר (3) עולה כי ללימודי מדעי הרוח ערך תפוקה נמוך לפרט ולמדינה, ולכן כדאי לעודד יותר לימוד של מקצועות המייצרים ערך כלכלי גבוה.

3. **הטענה** (מאמר 3): לימודים בתחום מדעי הרוח הם קלים וכיף ללמוד אותם.
ההפרכה (מאמר 2): בניגוד לציפיות של תלמידים לתואר שני, הלימודים של מקצועות בתחום מדעי הרוח הם קשים הרבה יותר מלימודים בתחומים אחרים בשל הקושי לפרש ולחשוב בצורה יצירתית.

4. **א.** מבעים שבהם באים לידי ביטוי רגשותיו של הכותב כלפי התכנים:
מאמר 1:

- "התופעה תמורה בעיקר במדעי היהדות..."
- "כאן כדאי שנשאב עידוד מן הניסיון האמריקני"
- "מדינת ישראל צריכה ללמוד מן הדוגמה הזו ולקראות בירידה ברמת ההשכלה במקצועות ההומניסטיים בעיה תמורה."

(יש לציין מבע אחד בלבד.)

מאמר 2:

- "אין ספק שלמדעי הרוח..."
- "מכל תחומי הדעת אין כמו מדעי הרוח להקנות..."

(יש לציין מבע אחד בלבד.)

מאמר 3:

- "יש לי בשורה לא נעימה בשבילם: הסתכלו במראה..."
 - "אמנם כל לימוד הוא חשוב ומיוחד..."
- (יש לציין מבע אַחַד בלבד.)

- ב. (1) $בד = בו$ בזמן
- (2) לקרוא תיגר = למחות, לצאת נגד

חלק II - תחביר

7. המהפכות החברתיות שגרפו את צעירי העולם של שנות השישים ושנות השבעים, העלו פלאים את הפופולריות של חוגי הלימוד פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית ורפואה.
- א. (2) משפט מורכב: עיקרי – משפט פשוט בעל חלקים כוללים; פסוקית לוואי פשוטה בעלת חלקים כוללים.
 - ב. החברתיות = (2) לוואי צעירי העולם = (3) מושא
 - ג. (1) המהפכות החברתיות גרפו את צעירי העולם של שנות השישים ושנות השבעים.
 - (2) המהפכות החברתיות העלו פלאים את הפופולריות של חוגי הלימוד פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית ורפואה.

8. הצעירים התפנו לחיפוש עצמי, והפילוסופיה נהפכה לחוג מוביל.

- א. (1) משפט איחוי (מחובר): איבר א – משפט פשוט; איבר ב – משפט פשוט.
- ב. חוג = (3) נשוא; מוביל = (1) לוואי
- ג. מאחר שהצעירים התפנו לחיפוש עצמי, הפילוסופיה נהפכה לחוג מוביל.

9. א. א. פסוקית נושא
- [מי שלומד הנדסה, מדעי המחשב או מנהל עסקים], משתכר שכר גבוה.
- א. פסוקית תיאור
- [משהחלטת ללמוד מדעי הרוח], דנת את עצמך לשכר נמוך.
- ב. תפקיד הפסוקית במשפט א: פסוקית נושא.
- תפקיד הפסוקית במשפט ב: פסוקית תיאור.
- ג. התפקיד התחבירי של המילים המודגשות: מושא.
- ד. מתברר כי עולם העסקים גילה את מדעי הרוח.
- התפקיד התחבירי של הפסוקית במשפט א זהה לתפקיד התחבירי של הפסוקית במשפט זה.

10. לוואי
- א. החוגים לפקולטה למדעי הרוח מתרוקנים מסטודנטים.
- נושא
- ב. מדעי הרוח נחשבים היום למקצועות מיושנים.
- נושא
- ג. למדעי הרוח תפקיד חשוב בפיתוח חשיבה חדשנית.
- מושא
- ד. אנשי העסקים שגילו לאחרונה את מדעי הרוח הבינו שיש לבחון מחדש את מעמדם.
- תמורה
- ה. סטודנטים רבים למדו את המקצועות ההומניסטיים, מדעי הרוח, בראשית שנות קיומה של המדינה.
- תיאור
- ו. בזכות מדעי הרוח הסטודנטים מפתחים כישורים חברתיים ותרבותיים חשובים.
- מושא
- ז. גרמניה משקיעה משאבים עצומים במדעי הרוח.
- תיאור
- ח. בלי מדעי הרוח יתקשו הסטודנטים לחשוב "מחוץ לקופסה".

10. א. על מנת לפתור את הבעיה של מחסור בעובדי היי-טק הגדל מדי שנה בשנה, המועצה להשכלה גבוהה תעביר תקציבים מן החוגים למדעי הרוח והחברה לחוגים בתחומי ההיי-טק בעיקר מדעי המחשב, הנדסת תוכנה והנדסת אלקטרוניקה.
- ב. כיום החוגים למדעי הרוח, ובעיקר החוג למדעי היהדות, מתרוקנים מתלמידיהם.
- התפקיד התחבירי = תמורה
 - משתמשים בתמורה להוספת מידע, להבהרה, להדגשה ולהבעת עמדה.

חלק III - מערכת הצורות

הפעל

12.

הפועל	השורש	הבניין	הגוף	הזמן/הדרך
משתנה	ש-נ-י/ה	התפעל		
מקנים	ק-נ-י/ה	הפעיל		
חשים	ח-י-ו-ש	פעל (קל)		
תישקל		נפעל	נסתרת	
מובילים	י-ו-ב-ל	הפעיל		
נשאב		פעל (קל)		עתיד

השם

13.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
הנחלה	ייחודיות
שימור	שונות
תרומה	יצירתיות
יכולת	ביקורתיות
יתרון	

הפעל

14. במאמר שפורסם לאחרונה הכותב דן בתפיסה חדשנית הנוגעת לתכנית לימודים הומניסטית, שנועדה להתמודד עם תפקידו של החינוך בימינו. לדבריו, תכנית זו נקראת הומניסטית לא משום שהיא עוסקת בנושאים ובמקצועות הומניסטיים, אלא מפני שהגישה המצויה בבסיסה עוסקת בזהות האדם. גישה זו שהתפתחה בגרמניה בסוף המאה השמונה עשרה ובתחילת המאה התשע עשרה רואה בתהליך החינוכי תהליך שיכול להועיל לאדם הצעיר לגבש את זהותו ואת תפיסת עולמו.

15. א. השורש המשותף לארבעת הפעלים הוא: ש-ו-ב.

ב. משובב - בניין פיעל; להשיב - בניין הפעיל; יושב - בניין הופעל; ישובו - בניין קל.

ג. הערתי (גזרת נחי ע"ו)

השם

16. במחקר בין-לאומי נמצא כי במדינות רבות נחשב תחום האמנות למקצוע חובה בבית הספר.

קובעי מדיניות החינוך במדינות האלה טוענים כי העיסוק באמנות תורם לפיתוח היצירתיות והדמיון של התלמיד, ומאפשר לו לבטא את כישוריו הטבעיים. אולם על אף ההצהרות הרשמיות של קובעי המדיניות המעמד של מקצוע האמנות בבתי הספר אינו גבוה: המשאבים המוקצים לו הם מועטים, ותנאי ההוראה שלו בלתי ראויים למשל כיתות עמוסות תלמידים שאינן מאפשרות למורה לטפח את הביטוי היצירתי של כל תלמיד. במדינות רבות יש ארגונים הקוראים לתת למקצוע האמנות את המקום הראוי לו במערכת החינוך.

17. א. (1) רוקחות

(2) פרסומאי

(3) מדען

ב. מלוכה

ג. שְׁבִיר